

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **A. P. a spol. pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti** podľa § 233 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 10. augusta 2010 o sťažnostiach obvinených A. P. a M. O. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 22. júla 2010, sp. zn. Tp 35/2010, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených A. P. a M. O. **sa z a m i e t a j ú .**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku pracovisko Banská Bystrica z 22. júla 2010, sp. zn. Tp 35/2010, bola podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietnutá žiadosť obvinených A. P. a M. O. o prepustenie z väzby na slobodu. Súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. sudca neprijal písomný sľub obvinených a podľa § 81 ods. 1 Tr. por. neprijal peňažnú záruku za obvinených. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol návrh obvinených na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú, že skutky, pre ktoré sú obvinení trestne stíhaní, boli spáchané, majú znaky trestných činov a existujú dôvody na podozrenie, že skutky spáchali obvinení. Dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por., ako boli deklarované v uznesení o vzatí do väzby aj po doplnení dokazovania naďalej trvajú. Podľa sudcu pre prípravné konanie naďalej existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že obvinení ujdú, alebo sa budú skrývať, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu, pretože im hrozí vysoký trest. Obaja majú síce na Slovensku trvalé bydlisko, avšak prepojenie a kontakty s občanmi Ukrajiny odôvodňujú

záver, že pod hrozbou vysokého trestu by mohli ujsť alebo sa skrývať v cudzine. Nadalej existuje aj dôvod preventívnej väzby, ktorý vyplýva zo skutočnosti, že sú dôvodne podozriví z trestnej činnosti, ktorú mali páchať po dlhší čas a táto trestná činnosť mala byť zdrojom ich obživy. Prepustením na slobodu hrozí, že obaja budú pokračovať v trestnej činnosti. Neprijatie návrhu nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, peňažnej záruky a písomného sľubu v podstate odôvodnil tým, že obaja obvinení sú trestne stíhaní pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. v súbehu so zločinom založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., pokračovacím zločinom prevádzačstva podľa § 356 Tr. zák. a zločinom obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. Vzhľadom na závažnosť trestnej činnosti, nahradenie väzby uvedenými inštitútmi by nespĺnilo dôvody ich väzobného stíhania. Zároveň konštatoval, že sa nejedná o tak výnimočný prípad, ktorý by odôvodňoval prijatie peňažnej záruky. K procesným námietkam obvinených uviedol, že obhajcom obvinených nič nebránilo oboznámiť sa s obsahom vyšetrovacieho spisu po tom, ako sa dozvedeli o termíne výsluchu.

Proti tomuto uzneseniu podali v zákonom stanovenej lehote obaja obvinení sťažnosť, ktorú odôvodnili osobitným podaním prostredníctvom svojich obhajcov.

Obvinený A. P. v dôvodoch svojej sťažnosti uviedol, že napadnuté uznesenie je povrchné, skreslené, vedené len obyčajným formalizmom záporne rozhodnúť o jeho žiadosti. Takéto rozhodnutie je v rozpore s ústavným poriadkom Slovenskej republiky, pretože nespĺňa materiálne nároky stanovené v Trestnom poriadku, čím je eliminovaná záruka ochrany proti ľubovôli. Poukazoval na skutočnosť, že väzba obvineného, ktorému hrozí vysoký trest je odôvodnená v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. iba za predpokladu zistenia niektorej ďalšej skutočnosti, ktorá v súvislosti s predpokladanou citelňou sankciou obavu z úteku odôvodňuje. V jeho prípade nemožno ničím konkrétnym ustáliť obavu, že by ušiel alebo sa skrýval. Takáto obava nie je ničím podložená. Je štátnym občanom Slovenskej republiky, žije tu od svojich jedenástich rokov, absolvoval tu nielen stredoškolské ale aj vysokoškolské štúdium na právnickej fakulte. Jeho totožnosť je známa, adresa jeho trvalého bydliska v Bratislave je orgánom činným v trestnom konaní taktiež známa. Má stále zamestnanie, nakoľko je advokátom riadne zapísaným v Slovenskej advokátskej komore. Má tu rodinu a v žiadnom prípade mu nemôže byť na ujmu to, že jeho rodiskom je Ruská federácia. Do kontaktu s Ukrajincami sa dostával rovnako ako s inými klientmi zo Slovenska, ako aj iných štátov

sveta, a to výlučne v súvislosti s výkonom jeho povolania. Nemá dôvod vyhýbať sa trestnému stíhaniu, pretože má záujem na riadnom prešetrení celej veci. Nakoľko žiadnu trestnú činnosť, ktorá sa mu kladie za vinu nespáchal, nemá v akej trestnej činnosti pokračovať.

Podaním došlým 5. augusta 2010 doplnil dôvody sťažnosti, pričom vytýkal orgánom prípravného konania porušenie práva na obhajobu, pretože obhajcom neboli sprístupnené podstatné časti spisového materiálu, čím došlo k narušeniu zásady rovnosti zbraní. S odtajnenými časťami spisového materiálu mali možnosť oboznámiť sa až po jeho výsluchu pred sudcom. Z týchto materiálov vôbec nevyplýva, že by sa dopúšťal akejkoľvek trestnej činnosti. Naopak potvrdzujú jeho obranu, že mal na starosti právne náležitosti. Ani z doslovných prepisov telefonických hovorov nemožno vyvodzovať protiprávne konanie. Žiadny dôkaz nevyvracia jeho obranu, preto navrhol aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ho na slobodu. Alternatívne navrhol prijať peňažnú záruku i písomný sľub resp. nariadiť dohľad probačného a mediačného úradníka a prepustiť ho na slobodu.

Obvinený M. O. v dôvodoch svojej sťažnosti poukazoval najmä na porušenie práv obhajoby, pretože orgány prípravného konania im neumožnili oboznámiť sa s celým spisovým materiálom. Za najzávažnejšie pochybenie sudcu pre prípravné konanie však považuje skutočnosť, že sudca k jeho žiadosti pristupoval ako žiadosti obvineného z obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Z takého zločinu však nie je obvinený, o čom svedčí aj uznesenie o vznesení obvinenia z 12. apríla 2010. Takéto rozšírenie okruhu obvinenia zo strany sudcu zakladá jeho pochybnosti o znalosti prejednávanej veci zo strany príslušného orgánu. Naďalej trvá na tom, že žiadnej trestnej činnosti sa nedopustil, preto nie je dôvod na jeho väzbu. Skutočnosť, že sa narodil na území iného štátu, nemôže byť dôvodom na jeho väzobné stíhanie. Miesto svojho narodenia si nevybral a ku kontaktom s ostatným spoluobvinenými sa vyjadril už prostredníctvom svojho obhajcu do zápisnice 22. júla 2010.

Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a prepustiť ho na slobodu. Alternatívne navrhol prijať peňažnú záruku, písomný sľub, resp. nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou, preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/

Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a dospel k záveru, že sťažnosť oboch obvinených nie je dôvodná.

Po postupe nariadenom citovaným ustanovením z predloženého spisového materiálu zistil, že obvinení sú trestne stíhaní na základe uznesenia vyšetrovateľa PZ Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii Stred, odbor operatívnej činnosti a vyšetrovania Banská Bystrica z 12. apríla 2010, pod č. UHCP-20/NJ-S-2009, a to obvinený A. P. zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., zločinu prevádzactva podľa § 356 Tr. zák., obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. a obvinený M. O. zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a zločinu prevádzactva podľa § 356 Tr. zák., ktorej trestnej činnosti sa mali obaja dopustiť na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení (č. 1. 2 - 26/zv.č.1). Do väzby boli vzatí na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP Slovenskej republiky uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 14. apríla 2010, sp. zn. Tp 35/2010, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2010, sp. zn. 2Tost 11/2010, obaja z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por., pričom väzba u oboch obvinených začala plynúť 12. apríla 2010.

Obaja obvinení podali prostredníctvom svojich obhajcov žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ku ktorej obaja doložili písomný sľub, ako aj ponuku peňažnej záruky a návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, ktoré žiadosti prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry 15. júla 2010 predložil na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie. Spolu so žiadosťami obvinených predložil aj svoje stanovisko v ktorom uviedol, že dôvody väzby u oboch obvinených naďalej trvajú, preto navrhol žiadosti oboch obvinených zamietnuť. V tejto súvislosti poukázal, že obvinení sú stíhaní pre rozsiahlu trestnú činnosť, ktorej vyšetrovanie si vyžaduje primeranú lehotu. Sám nezistil vo vyšetrovaní žiadne priedahy.

Sudca pre prípravné konanie vo veci vypočul oboch obvinených za prítomnosti ich obhajcov i zástupcu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR a rozhodol vo veci napadnutým uznesením.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní takej žiadosti prokurátor nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného i jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 80 ods. 1 Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

a/ záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju,

b/ obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho, alebo

c/ s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným.

Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený

zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a/ až písm. c/ alebo písm. e/, alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa ods. 4 alebo podľa § 80 ods. 3, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

V posudzovanej veci treba súhlasiť s názorom sudcu pre prípravné konanie, že dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. u oboch obvinených naďalej trvajú. Od ostatného rozhodovania o väzbe obvinených najvyšším súdom nedošlo na strane obvinených k žiadnym podstatným zmenám. Najvyšší súd pripomína, že väzbu je potrebné chápať ako zaisťovací inštitút, slúžiaci k tomu, aby sa dosiahol účel trestného konania. Preto je prirodzené, že rozhodovanie o väzbe je vedené vždy v rovine pravdepodobnosti (a nie istoty) ohľadne následkov, ktoré môžu nastať, ak nebude obvinený držaný vo väzbe, za súčasného zistenia, že doposiaľ získané skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky stíhaného trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že daný trestný čin spáchal práve obvinený. Trestné stíhanie obvinených je iba v počiatočnom štádiu, pričom vo veci je potrebné vykonať celý rad dôkazov. Napriek tomu doposiaľ získané dôkazy nasvedčujú tomu, že obvinení sú dôvodne podozriví zo spáchania závažnej trestnej činnosti za ktorú im v prípade uznania viny hrozí pomerne vysoký trest odňatia slobody. Toto podozrenie nerozptýlili ani dôkazy zadovážené už počas výkonu ich väzby. Práve naopak zadovážené dôkazy najmä prepisy telefonických hovorov (zv. č. 8, 9) len zvyrazňujú dôvodnosť ich trestného stíhania. Treba však súhlasiť s námietkami obvineného M. O., že nie je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin. Dôvodne podozrivý je však zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody od päť do desať rokov, čo je nepochybne tiež vysoký trest a predstavuje citel'ný zásah do osobnej slobody.

Skutočnosť, že obaja obvinení majú na Slovensku trvalé bydlisko, kde žijú so svojimi rodinami a obvinený P. je aj štátnym občanom Slovenskej republiky, ešte neznižuje dôvodnú obavu, že ujdú alebo sa budú skrývať, aby sa vyhli trestnému stíhaniu, resp. trestu, ktorý im hrozí. Je evidentné, že v prípade uznania viny hrozia obom obvineným citel'né tresty odňatia slobody, a preto hrozba, že ujdú alebo sa budú skrývať, ako to predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a/ je reálna.

K výhradám obvinených, že sudca pre prípravné konanie neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ich väzbu, považuje najvyšší súd za potrebné obvineným pripomenúť, že Trestný poriadok nikde nedefinuje pojem „konkrétne skutočnosti“. Pre obsah tohto pojmu nemôžu byť stanovené ani žiadne nemenné kritériá. Vždy je potrebné vychádzať z konkrétnej veci, osoby obvineného, jeho osobných pomerov. V posudzovanej veci tieto konkrétne skutočnosti vyplývajú práve z povahy a charakteru trestnej činnosti, ktorá mala byť páchaná plánovite a organizovane po dobu skoro piatich rokov a mali z nej plynúť vysoké finančné zisky.

Taktiež hrozí obava, že pri pobyte na slobode budú obvinení pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Reálnosť tejto obavy vyplýva z toho, že trestná činnosť obvinených nespočívala len v nejakom náhodnom čo ojedinelom konaní, ale obvinení v nej pokračovali po dobu niekoľkých rokov a primárne bola zameraná na získavanie finančných prostriedkov a tým je daný dôvod väzby aj podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. u oboch obvinených.

Čo sa týka nahradenia väzby iným opatrením – písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por., peňažnou zárukou podľa § 81 ods. 1 Tr. por. alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por., najvyšší súd pripomína, že hoci má orgán rozhodujúci o väzbe obvineného povinnosť zvažovať možnosť nahradenia väzby iným vyššie citovaným opatrením, je prijatie navrhovaného opatrenia nahradzujúceho väzbu iba fakultatívne. Pre aplikáciu niektorého z uvedených opatrení nahradzujúcich väzbu nestačí, aby obvinený splnil predpísané podmienky (písomný sľub, peňažnú záruku), ale príslušné opatrenie musí byť vzhľadom na povahu trestnej činnosti, jej závažnosť a osobu obvineného v posudzovanej veci, dostatočným k tomu, aby sa dosiahol účel väzby. Pritom uvedené opatrenia možno použiť iba ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. V tomto štádiu konania považuje aj najvyšší súd uvedené opatrenia za nedostatočné na dosiahnutie účelu väzby.

Rovnako neobstojí tvrdenie obvinených, že nemali možnosť oboznámiť sa so spisovým materiálom. Podľa názoru najvyššieho súdu sudca pre prípravné konanie postupoval v súlade s ustanovením § 69 ods. 6 Tr. por. a žiadne procesné pochybenia pri rozhodovaní o žiadostiach obvinených zo strany sudcu pre prípravné konanie najvyšší súd nezistil. Sudca pre prípravné konanie zabezpečil obhajcom prístup aj k odtajneným prílohám

vyšetrovacieho spisu, je už vecou obhajoby, ako sa tejto úlohy zhostí. Konanie pred sudcom pre prípravné konanie malo všetky znaky kontradiktórnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie plne zodpovedá zákonu, preto podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvinených ako nedôvodnú zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 10. augusta 2010

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu:

Vyhotovil : JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Eva Poláková